

4423 Marathi II

138589

Subject Code	4423		
Subject	Marathi II		
Date	14/02/2025		
Supplements attached			
Main Answer Book	No. of Supplements	Total	
1	+	0	= 01
Specific remarks of centre conductor regarding malpractices (in Red Ink)			

- Mobile Phones and other electronic gadgets are strictly prohibited inside the examination hall.
- Use of non-programmable calculator is allowed ONLY in some subjects.
- Writing in any form on the Hollow craft sticker and Bar code sticker is strictly prohibited.
- Only blue ink/ball pen is to be used for writing the answers. Black lead pencil may be used for drawing figures, diagrams and graphs. Use of any other Colour pencil/pen is strictly prohibited.
- Disclosing of identity on the answer book (except in the space provided) in any form is strictly prohibited.
- Candidate should check that the printed seat number is correct and verify that the answer book has all pages serial numbered before filling all other details.

Pg No	Examiner	Moderator	Chief Moderato
03	14	14	
04 & 05	16	16	
06 & 07	15½	16	
08 & 09	13½	14	
10 & 11	4½	4½	
12 & 13	3½	4½	
14 & 15	8½	8½	
16 & 17			
18			
Supp. 1			
Supp. 2			
Supp. 3			
Supp. 4			
Supp. 5			
Supp. 6			
TOTAL	75½	77½	
Total in words	Seventy Five Seminars & half - Seminars		

MARKS	E	M	CM
Pg. 03	14	14	

03

Q. No.

01

मातृत्व

02

भूषणता

03

पोरकेपणा

04

कष्टाकु

05

संगुंचीत

06

प्रेमळ

07

भाभ्यवंत

08

दुर्क

09

अविश्वास

10

देवी

11

बैल

12

शेजारीण

13

भाकल्या

14

शेळी

Q. No.

15

मंदिर ✓

16

सर्वनाम ✓

शब्दयोगी ✓

क्रियापद ✓

उभयानवयी ✓

17

पेशवाऊ, म्हैसमंगळु, कष्टाळु अशी तीन प्रकारची माणसे
'यलदेवाची उपासना' या पाठात सांगितलेली आहे.

18

लेश्वक दिवाकर यांनी प्रतिका मिळवून दिलेल्या वाङ्मयप्रकारचे
नाव नाट्यच्छा

19

'उदार पितृहृदय' या पाठातील ज्यामला मुले बालकवी अशा
नावाने हाक मारीत असत.

20

आईने दळुन ठेवलेले पीठ यमुनाबाईच्या घरी पोचवितो
आणि तसाच माधुकरी मागून मी लवकरच परत येतो!

21

श्री मंगेशच्या उग्र तरी माथाळु वाटणाऱ्या चित्राप्रमाणे
गांधीजींची ती तसलीच देवस्वरूप वाटायची

22

आपण द्विवेदी नाही, त्रिवेदी नाही, चतुर्वेदी नाही तर आपण
सारेजण अहंवेदी असतो.

MARKS	E	M	CM
Pg. 04 & 05	16	16	

05

Q. No.

23.

संदर्भ : प्रस्तुत वाक्य मोत्याचे पीक या रूपक व्यक्तीतून घेतले आहे. प्रस्तुत पाठाच्या लेखकाचे नाव वि. मा. शबडेकर आहे. हे वाक्य कारभारीण बाईने पाणबुड्यानी म्हणले.

स्पष्टीकरण : पाणबुड्यानी वरुण देवते कोडे स्वातीचा पाऊस पाड अशी प्रार्थना केली. वरुण देवतेने म्हणून पूर्ण करता स्वातीचा पाऊस पडला. थुप-थुप मोती पिकले. सर्वांना ब्रह्म आनंद आत्म पण ब्रह्म आनंद ते श्रुकेची जात्र फार वेळ बसत नाही. चत्कोर भाकरी मिळेल अशा आशेने हे पाणबुडे लोकवस्तीच्या दिशेने गेले. एक झोपडीच्या बाहेर एक कारभारीण बाईचे घातवज करीत होती. बाईचं वासक उपसात मेलं. कारभारीण बाईना विचारातच पाणबुड्यानी समझले की ही थुप गरीब आहे. त्यांनी तीला साधा चारा कशासा हा घे मोत्याचा चारा असे म्हणुन मुट भर मोती तिचा पुढे केले. ती ने घेणारच इतक्यात पाणबुडा म्हणासा आम्हाला काय देणार आहे मयाच्या बढसात होती कुरु दुयकुन मागेसरकसी व म्हणासी चालते त्या इथन पाणबुड्यानी आपली चुक कळी आणली. तेव्हा ते म्हणासे भावसा वाडल्यावाचुन ओवाळणी मिळत नाही. बरे हे ऐकुन कारभारीण म्हणासी "चसा चालते त्या इथन! एकच भाकरी आहे माझ्या प्यरात. माझ्या भेदांना हवी ती!"

23

संदर्भ : प्रस्तुत वाक्य 'नेत्रदान' या पाणतुन घेतले आहे. प्रस्तुत पाठाच्या लेखकाचे नाव राशीणी मुडलीक. प्रस्तुत वाक्य लेखिकाच्या मुलाचे म्हणजेच आशुने लेखिकासा म्हणले आहे.

स्पष्टीकरण : लेखिकांचा पारी सगळी मंडळी जेवायला बसली होती. लव्ह डोनेश साठी बर्लंड कार्ड तसेच नेत्रदानासाठी फॉर्म आले होते. ते आशु म्हणासा मी पण भरणावर आहे फॉर्म तेव्हा आई म्हणासी काही गरज नाही. कोणी फॉर्म भरणार नाही आणि कोण (लेखिका) भरणारच असेल तर ते मी भरेन. त्यावेळीस वरील वाक्य आशुने लेखिकांना म्हणले की कि 'फॉर्म भरतोय म्हणजे सगळेच वाईत काय मतात येतं तुम्हा र. नेत्रदाना-भरणं पुण्य नाही कुसरं!'

Q. No.

24.

कालांतराने इंग्लंड मध्ये त्या सॅनफर्ड विद्यापीठात लेखक व्याख्याता म्हणून काम करीत होते. त्याच काळात तो जादूचा दिवस उगवला. कॉमिक्स ऑफ सायनिफिक पन्ड इंडस्ट्रियल रिसर्च भारताच्या सर्वोच्च संस्थेचे अध्यक्ष झाले. जनरल डॉ. नाथन यानी बोसविश्वेच्या बँकीत ते हजर होते. बँकीक नव्या व्यवस्थेचे भारताचे स्वप्न काय आहे याचे चित्र पुढे केसेल आणि ते साकार करावयास आपण सर्वांनी सहकार्य करावे असे आवाहन दिले. त्यांचा प्रतिपादनेचा विलक्षण परीणाम डॉ. रघुनाथ माधेकरावर झाला आणि त्यांनी योग्यवेळी भारतात जाण्याचा निर्धार केला. त्याच दिवशी त्यांनी मॅचेस्टरला आपल्या पत्नीला फोन केला आणि सांगितले 'आपले राष्ट्र आपल्याला बोसवित आहे, त्याप्रमाणे आपल्याला भारतात जायचे आहे'.

24.

अठराशे पेंशी साली एका शिकार्याने गेंड्याच्या संदर्भात एक एक एक एक लिहून ठेवली आहे. एका गेंड्यावर त्याने उडून भर वार टाकले तरीही तो गेंडा मेला नाही. संध्याकाळ झाली होती म्हणून शेतकरी माथ न काढताच परतला. दुसऱ्या दिवशी ठिकठिकाणी भर जखमी झालेल्या गेंड्याचे रक्त आढळले पण कुठही मेलेला गेंडा आढळला नाही. जखमी झाला आहे त्याला पुन्हा कळत नाही असा दिसून येतो. तेव्हा तो वाघाना त्याने न्यांगला द्या शिकवला. एका वाघाची मान फाडली होती आणि दुसरा गेंडा ही रक्ताने भंगलेला माथलेला होता. शेतकऱ्याने त्याच्या वर टाकले त्यावरही तो पळाले. त्यानंतर जेतकर जेतकराने त्याला तो गेंडा मायला.

MARKS	E	M	CM
Pg. 06 & 07	15	16	

07

Q. No.

25.

संत एकबाण महाराजांच्या गुरूचे नाव जनार्दन स्वामी होते.

26.

सांगाय प्राण तळमळत्या या कवितेत एकाच आचमनात समुद्र प्राशन करण्याचे अशक्ती प्रदर्शित होते.

27.

कवी. बा. भ. च बोरकरांच्या मते माणसाची पावले स्वप्न पथी चालणारी असायला हवी. बालवयात मुक्ता ठसे असणारी असायला हवी.

28.

संतांच्या संगतीने समज ! ज्यानि आणुनि पुरते आज !

29.

अस्त्रधारी विठ्ठलाशी शांतीबाई झुजले.

30.

गुंतलेले प्राण ह्या रानात माझे !

31.

संदर्भ : प्रस्तुत ओळी चक्रवाक पत्ती या कवितेतून स्वतःच्या आहे. या कवितेतले कवि कवी संत नामदेव आहे. विठ्ठलाच्या विरहाने त्याकुळ आलेल्या त्यांच्या मनाचा दर्शन या कवितेत दिशून द्यात.

स्पष्टीकरण : संत नामदेवांना ह्यानी मनी सीती ह्मणून दर्शविली अनीवार ओढ लागली आहे. विठ्ठलदर्शनासाठी त्यांचे मन त्याकुळ जैलेस आहे, जे प्रस्तुत ओळीतून सांगण्याचा प्रयत्न करीत आहे. ते सांगतात कि हे विठ्ठला, जशी मासोळी पाण्यावीन जळमळते, त्याणी हे जणु तीचा प्राण आहे, स्वास आहे, पाण्यावीन ती जणु शक्त नाही. तीच अवस्था माझी झाली आहे, तु माझा प्राण आहेस, स्वास आहे, तुझ्या दर्शनाविना मी राहु शक्त नाही. तुझ्या दर्शनाविना माझा मन अस्वस्थ होत आहे.

Q. No.

32.

संत सावता माळी व्यवसायेने एक माळी आहे. विठ्ठल भक्तीत
ही इतकी रमली आहे की तीला व्यवसायात सुद्धा विठ्ठल
दिसतो. ती सांगते की कांदा, मुळा, भाजी हे जणू तीला
हरी वाटे आणि लसूण, मिर्ची, कोशींबीर ही साक्षात किंबाई
वाटे. मोट नाडी विहीर डोरी यात पुण पंढरी व्यापली आहे असे
दिसा वाटते. अशा प्रकारे यांनी आपला व्यवसाय आणि विठ्ठल
भक्ती यांची एकता साधली आहे.

32.

सांगा कंस जगयचं कवितेत शेवट आपल्याला सकारात्मक
दृष्टीने पाहण्यास पादायला सांगतात. ते म्हणतात आपण
आपलं जीवन हसत येऊन घालवायचं, रडून कस उपेगी
होणार नाही कीती अंधार, काळोख असला तरी कोण
तरी आपल्यासाठी दिवा घेऊन उभा असत. जर काटा पायात
कतला म्हणून रडत न बसता तो काढून पुढे जायला हवा.
पेला सजर अर्धा भरलेला तुमच्या पुढे ठेवला तर तो अर्धा
अरधा सरला आहे हे न व पाहता तो अरधा भरला आहे
हे बाधायला सांगतात. सकारात्मक जीवन जगण्यात एक वेगळाच
आनंद आहेत. शेवटी ते आपल्यावर अवलंबून असत. आमी
मेमी जोशीकडे सकारात्मक दृष्टीने पाहण्यास हवा.

31.

अहम प्रस्तुत झोळी माये जा माये या कवितेतून पतलेपण
आहे. प्रस्तुत झोळीची कवयित्री सजीवीनी लोकीस
आहे. या कवितेत एक ग्रामीण मुलीची शिक्षणाची
ओड दाखवण्याचा प्रयत्न करते.

स्पष्टीकरण: प्रस्तुत झोळीची ग्रामीण मुली आपल्या
आईला आपली शाळा तोडू नको म्हणून सांगते.
शुप शुप शिकुन तिला मोठे लायचं आहे.
मी आपल्या आईला सांगते मी तुला कसल्यात
कष्टात नाही पाडणार. बेबी ताई तुक देणार
आहे व मी सगळी कामं करून शाळेत जाईन.
फाटका गणवेश पण चाखेन. तु माझी
शाळा तोडू नकोस.

MARKS	E	M	CM
Pg. 08 & 09	13	14	

09

Q. No.

38

नाकाजो काढे सोसणे - शिष्टपणा दाखवणे

39. चोट धरून दसणे - मोठ्याने दसणे

40. मोडीत घेणे - स्वस्थता घेणे

41. हुज्जत घासणे - वाद घासणे

42. ढोल, सिगरेट, तंबाखू या मादक पदार्थांच्या सेवनाने जीवनातील दुःख, तणाव, नैराश्य कुर होतं अशी लक्षणाबद्दल एक छोटी सत्य हिती जमते.

43. आजचा युवावर्ग मित्रांच्या इलाक्यात, आग्रहातून, चुकीच्या काळानेमुळे, एक इराड्या, भ्रम, भोजनजा, जोश, जगावेगळे काहीतरी करण्याच्या विचारांने लक्षणाकडे वळत आहे.

44. युवकांनी आपल्या अंगी असलेल्या छंदांचा त्यासंग वाळगावा. जीवनातील नैराश्य व्यासविण्यासाठी विविध वेळ, वेळ, वाचन करा, व्यायाम करा, चांगले मित्र जोडा व सामाजिक जीवनात कार्यरत राहा.

Q. No.

40.

प्रेरणा उच्च माध्यमिक विद्यालयात राष्ट्रीय सेवा
योजना विभागाचे उद्घाटन उत्साहाने साजरा

फोंडा येथील प्रेरणा उच्च माध्यमिक विद्यालयात
राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाचे २० उद्घाटन समारंभ कार्यक्रम
५ फेब्रुवारी २०२५ रोजी सकाळी १०:०० वा. पार वडला.
कार्यक्रमाला प्रमुख पाहुणे म्हणून लेफ्टनंट श्री _____, गोवा
पोलीस ट्रेनिंग चे अध्यक्ष लाभले होते.

शाळेच्या गोनवृंदाने कार्यक्रमाला सुरवात झाली.
शिक्षक श्री _____ यांनी मान्य प्रमुख पाहुण्यांना त्यासपीठावर
आमंत्रित केले. विद्यार्थ्यांनी श्री _____ यांना प्रमुख पाहुण्यांचे
पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले. उपस्थित मान्यवरांद्वारे
दिपप्रज्वलन करण्यात आले. प्रा. श्री _____ यांनी कार्यक्र-
माचे प्रास्ताविक केले. प्रमुख अतिथींच्या हस्ते राष्ट्रीय सेवा
योजना विभागाचे भितीपत्र अनावरण करण्यात आले.
प्रा. श्री _____ यांनी 'राष्ट्रीय सेवा योजना' म्हणजे नेमकं
काय असतं ते मुलांना सांगितलं. प्रमुख पाहुणे आपल्या
भाषणात म्हणाले की, राष्ट्रीय सेवा योजना विभागाची ग्रुप
जोडण आहे कारण यातून आपण ~~सुद्धा~~ ~~संविधान~~ संवत्सरात बनवू
शकतो. शेवटी प्रमुख पाहुण्यांना ~~समृद्धी~~ ~~आविष्कार~~ विद्वत् प्रदान
करण्यात आला.

कार्यक्रमाला विद्यार्थी, शिक्षक, पालक वर्ग व संस्थेचे
संस्थेचे हितचिंतक उपस्थित होते. कार्यक्रमाचे सूत्र संचालन
प्रा. श्री _____ यांनी केले. कार्यक्रमाचे आभार प्रदर्शन शिक्षिका
श्रीमती _____ यांनी केले. कार्यक्रमाची समाप्ती अस्समीतांद्वारे
उपस्थितांद्वारे राष्ट्रगीत म्हणून झाली.

MARKS	E	M	CM
Pg. 10 & 11	44	44	

Q. No.

4.

(रमा: मोबाइलवर विडियो बघत होती)

शीला: काय गं प ! किती आवाज !

रमा: काय आलं ?

शीला: तो मोबाइल बंद कर बघु, माझं डोकं दुखायला लागलं तो आवाज ऐकुन

रमा: मोबाइल लोकांना हवा-हवा उरसां वारतो आणि तुला नकोसा वाटतो

शीला: कुठली ही गोष्ट अती वापरली की ती हानीकारकच.

रमा: तु काय म्हणायचं आहे तुला ? फोन हानीकारक आहे !

शीला: तसं नाही, पण त्याचे दुष्परिणाम खूप आहे ?

रमा: ये ! फायदेच फायदे आहे.

शीला: मोबाइल हातस आल्या शिवाय मुलांचा तोंडात जेवण सुट्टा जात नाही.

रमा: हे श्वरच म्हणा, पण नाही का आपल्याला सगळ्या प्रजनांची डल्ले या फोन मध्ये मिळतात ?

शीला: मिळतात ! पण आपण इतके त्या मोबाइल मध्ये गुंन आलो की आपल्याला आपण आपलं डोकं वापरतच नाही.

रमा: ते कसं ?

शीला: 14×2 किती हे तुला माहित आहे तरी पण तु नाही का कॅलकुलेटर वापरत ?

Q. No.

रमा : अग पण तुझे कपड्यांची वगेरें ओडेर मोताईस कळत येते.

शीला : हो मी कुठे ते नकारते. माझं म्हणं इतकच की मोताईस फावदे आहेतच पण त्याहुन जास्त नुकसान आहेत.

रमा : हो मं वाई ! तुझं श्वरं चला जा बघु आता.

(शीला : रमान्या डोक्यावर हात मावळून पळ काडते.)

MARKS	E	M	CM
Pg. 12 & 13	34	46	

Q. No.

42

माझा आवडता ऋतु

आसा पाऊस पाऊस येतो मोतीच्या धारा येता येता येता येता फुले मोलाचा पिसरा. वरील ओळीतून तुम्हाला समझलं असलं माझा आवडता ऋतु कोणता आहे तो हो, वर्षा ऋतु. ज्या ऋतुची ओतकरी इतकठेने वाट पाहतो. असा ऋतु म्हणजे वर्षा ऋतु. कधी पाऊस पडतो आणि आपलं पिक पिकणार अशा आशेने वसलेले असता. ओतकरी

वर्षा ऋतु आसा म्हणजे जसधारा, धबधबे, सल्यांचा पाणी येत. सरी जन्मा पायात पेंजण बाघुन नाचत आहे असे जेव्हा सल्यांचे वाहणारे पाणी पाहिल्या गेलो तर वाटे. पुर्ण जगावर हिरवाई पसरते. किती सुंदर असं वातावरण तयार होतं आणि तो पहिला पाऊस आ, हा, हा तो मातीचा वास. मन अगदी प्रसन्न होते. मेघ तर आपला पिसरा फुलवून नाचत असतो, आपला आनंद व्यक्त करतो.

वर्षा ऋतु हा अनेक मुलांचा आवडता! पाऊसाला देववील मुलं आवडताच म्हणा. नेमकं शाळा सुटायच्यावेळेस तो येतो. आपलं पाणी सर्व मुलांवर, आडांवर, प्राण्यांवर टाकून अगदी आनंद करतो. पाऊसाकडे एक वेगळीच जादू आहे. तो आसा की आपोआप लोकांच्या तोंडावर हसू येतं. वातावरण एकदम शांत आनंदी बनून जाते.

पुर्वी पाऊस जुन महिन्यात यायचा. पण हल्ली काय सांगु शकत नाही कारण जन्म निसर्गात बदल घडत आहे. आधी जुन ते सप्टेंबर मध्ये पाऊस पडायचा. पण या वर्षी नवेंबर संपत आला तरी पाऊस जात नव्हते. सृष्टीचक्र बदलत चाललय. या सर्व गोष्टीसाठी आम्ही काणीबुत आहोत. आडे कोणी कापली? मोठमोठ्या इमारती कोणी उभ्या केल्या? कारकाणे कोणी उभे केले?

Q. No.

आम्हीच ना. लवकरात लवकार काही करायला हवं
नाही तर हा माझा आवडता काकूस एक दिवस लुप्त होणार.

पाहुन रूप शेरिया आहे, तो आसा नाही तर पीक नाही येणार.
मुलांना 'रेनी क्रीकेट', फुटबॉल या सारखे खेळ खेळावत
मिलणार नाही. पावसात भिजता येणार नाही, मोर पक्ष
पिसारा फुलवून नाचणार नाही. 'समस्त जंग लुप्त जाईल,
असं वहावला नको, म्हणून आपण सगळे मिळून निपटारा
पहिल्यासारखे करण्याचा प्रयत्न करूया. एक झाड कापल्यास
म्हा वडव्यात स चार झाडा लागूया. काळ्याने काळवण्यामुळे
सोडलेल्या खुबा कमी करण्याचा प्रयत्न करूया. मग 'रेनी
'रेन' होणार नाही. मी माझा आवडता क्रतु वाचवावला
भुरग्यात करत आहे. तुम्ही पण यात सहभागी व्हात आशी
आशा करते...!

MARKS	E	M	CM
	84	84	

Pg. 14 & 15

15

Q.No.

Q. No.

MARKS	E	M	CM

Pg. 16 & 17

17

Q. No.

MARKS	E	M	CM

Q. No.